

מלחמת עולם בפלישה הפמיניסטית

היום השלישי Independence Day

תסריט: דין דוולין ורולנד אמריך. בימוי: רונלד אמריך.
שחקנים: ג'ף גולדבלום, ביל פולמן. וויל סמית'. ארה"ב 1996

32 עמודים חלק א' עמודים 1-10

מאת קובי ניב

ה-2 ביולי. היום הראשון

אמריקה היא העולם

הסרט נפתח, לאחר כתובית גדולה המודיעה שהתאריך הוא ה-2 ביולי, שלושה ימים לפני יום העצמאות האמריקני, בתמונה של דגל ארצות-הברית שתקעו באדמת הירח האנשים הראשונים, האסטרונוטים האמריקנים, שנחתו שם בשנת 1969 – דגל מתכת העומד שם מאז יציב ושקט, שבאין אטמוספירה אינו זע אינו נע במדבר הירחי האפור שסביבו. נשמעת מוסיקה הרואית והמצלמה נעה אל שלט המתכת שהציבו שם האסטרונוטים ונשמע קולו של האסטרונוט המקריא אותו אז, בתשדורת לכדור הארץ – "כאן דרכו לראשונה בני הכוכב ארץ על הירח, יולי 1969. באנו למטרות שלום בשם כל המין האנושי".

אבל אז, לפתע, מכסה אבק את השלט, והאדמה והדגל מתחילים לרטוט ולרעוד. משהו קורה. צל ענק מתקרב ומאפיל על אדמת הירח ועל הדגל האמריקני הנעוץ בה, נע קדימה בקול רועם, ואז מתגלה האובייקט הענקי שמצל אל הירח ומרעיד אותו. זוהי ספינת חלל עצומת מימדים, שעל פי גודלה וצורתה ברור שאינה תופעת טבע או מעשה אדם, העושה באיטיות ובנחישות את דרכה אל כדור הארץ הכחלחל שבאופק הרחוק.

ואז הופך המסך להבזק לבן, ביחד עם קול פיצוץ כביכול. זה עדיין לא פיצוץ באמת, אלא רק אפקט מעבר קולנועי לסצנה הבאה. אבל ברור שאפקט הפיצוץ הזה מבושר על הפיצוץ המתקרב המאיים על הכול. תמונת הפתיחה אפוא ברורה. סכנה אדירה מתקרבת לכדור הארץ, מאיימת על קיומה של הציביליזציה האנושית.

אבל בתמונות הללו טמון מסר נוסף, חשוב לא פחות, והוא זיהויה המוחלט, בתמונה ובקול, של הציביליזציה האנושית עם ארצות-הברית של אמריקה. האיום על ארצות-הברית, כלומר על השליטה, על ההגמוניה, האמריקנית בעולם (הסרט נעשה אחרי התפרקות ברית-המועצות ולפני עלייתה של סין למדרגת מעצמה עולמית) הוא איום על כדור הארץ כולו, על כלל האנושות, על עצם קיומה של הציביליזציה האנושית. אמריקה היא העולם.

ובתוך שניות אחדות, כשהסרט עובר מהירח לכדור-הארץ, אל תחנת תקשורת לוויינים בניו-מקסיקו, עוד לפני שהיא קולטת את האותות של ספינת החלל האימתנית המתקרבת עלינו לכלותינו, שומעים טכנאיה ברדיו שלהם את שירה להקת אר.אי.אם "זה סוף העולם

כפי שאנחנו מכירים אותו", כלומר – זה לא באמת סוף העולם, אלא זה סוף העולם שאנחנו מכירים, שאנחנו רגילים אליו, שאנחנו שולטים בו. זה האיום. זאת הסכנה. אובדן ההגמוניה, אובדן השליטה שלנו, של ארה"ב, בעולם.

סכנה קרובה, עצומה ומיידית

המפקח בתחנת תקשורת הלוויינים, שטכנאיו מעירים אותו כשהם מגלים במכשיריהם את אותות הסכנה הקרבה, מפטיר "אלוהים, אני מקווה שזה לא עוד אחד מתרגילי הרוסים המחורבנים". אלא שברית-המועצות, האויבת האידיאולוגית המאיימת מזה עשרות בשנים, התפרקה והתרסקה, והרוסים של אז, לפני פוטין, הם לא הרוסים של פעם. הם בדיחה.

אבל בבדיחה הזאת, כמו בכל בדיחה, יש גרעין של אמת, שלפיו ארצות-הברית, צריכה כנראה לצורך קיומה לשמר או לייצר איום חיצוני על קיומה. והנה עכשיו באים אויבים חדשים, אומר לנו הסרט, עלינו לכלותנו, ומחליפים את הרוסים הישנים והטובים, שאינם יכולים עוד למלא את תפקידם ההיסטורי החיוני כאויבים הנוראים המאיימים על אמריקה.

ואכן, אחד הטכנאים מפנה את תשומת ליבו של המפקח למקור האיום החדש ואומר, "זה בא מהירח". כי אם על פני כדור הארץ כבר אין לאמריקה אויבים היכולים לאיים עליה, אז צריך לייבא, ואנחנו מדברים פה על סרט, אויבים חדשים, פולשים מן החלל החיצון.

עכשיו שוב מתבצע מעבר קולנועי של הבזק פיצוצי בוחק, והתמונה עוברת לעוד סמל ויזואלי טקסי של העליונות האמריקנית על פני אדמות – התמונה המפורסמת של תקיעת הדגל האמריקני באיו-ג'י'מה במלחמת העולם השנייה. וממנה עובר הסרט לדיון דחוף הנערך בפנטגון בעקבות גילוי הסכנה הקרבה, כולל תמונה ראשונה של הפולש המאיים.

"זה נראה כמו קקה ענקי", אומר מפקד הכוחות המזויינים הגנרל גריי. "אנחנו מעריכים את הקוטר שלה בחמש מאות וחמישים קילומטר", מפרט הקצין התורן, ואת המסה בערך כרבע מזו של הירח". "זה מטאור?" "שואל הגנרל. "במפורש לא", משיב קצין שני. "איך אתה יודע?", שואל הגנרל. "ובכן", משיב הקצין, "היא מאיטה".

מיד מרים הגנרל את הטלפון ואומר "תשיג לי את מזכיר ההגנה. תעיר אותו".

מדובר אפוא בסכנה קרובה, עצומה ומיידית.

אז איך זה שעד עכשיו אף אחד לא ראה אותה?

קוטרה של ספינת החלל הזו למעלה משביעית מקוטר הירח, יותר מאורכה של מדינת ישראל, בדיוק המרחק בין לוס אנג'לס לסן-פרנציסקו, והוא כבר די קרובה לכדור הארץ. וזה אומר שכל אדם עלי אדמות שעניו בראשו והיה מרים עיני לשמיים היה יכול לראות אותה בעין בלתי מזוינת ובקלי קלות. ובכל זאת, כפי שמתאר זאת הסרט, אף אחד לא ראה אותה, לא במשקפות, ולא במצלמות, ולא בטלסקופים, ואף לא באחד מן האמצעים האלקטרוניים המשוכללים שהיו כבר אז לכל צבאות העולם. רק איזה חיישן אלקטרוני משוכלל בתחנת תקשורת לוויינים נידחת בניו-מקסיקו בדרום ארצות-הברית (כמובן, ולא בצפון איטליה, או במערב הודו, או במזרח אוגנדה. כי אמריקה היא לא רק העולם, היא גם זו שמצילה את העולם) הצליח לזהות, לא לראות, אותות רדיו ששוגרו מהחללית שכולם יכלו לראות אותה ולא ראו, חוץ מבחורינו האמריקנים החיישנים המצויינים בניו-מקסיקו.

אז איך זה יכול להיות? איך הגיעה ספינת חלל בגודל של מדינת קולורדו כל כך קרוב לכדור הארץ מבלי שנתגלתה קודם לכן על ידי שום סוכנות ביון או ארגון מדעי או סתם איזה ילד שהרים רגע את מבטו לשמים?

תשובה אפשרית היא שספינת החלל עשויה מחומרים שאינם מוכרים על פני כדור הארץ, ולפיכך בלתי ניתנים לצפייה בעין אנושית או בטלסקופ הכי משוכלל. אלא שהן העובדה שלאחר גילוי אותותיה כן הצליחה מפקדת החלל לצלם אותה, והן העובדה שאנחנו, הצופים בסרט, חוזים בה במלוא תפארתה, מנתצים את ההשערה הזאת לאבק כוכבים.

התשובה אפשרית נוספת היא שמדובר כאן בהתרשלות, כלומר – בהתכוונות תסריטאות. שהרי ברור שלצורך התקיימותו של הסיפור היה הכרח שהספינה המאיימת לא תתגלה, חלילה, במרחק גדול מאיתנו, שכן במקרה כזה ניתן היה להשמידה בעודה רחוקה מאוד מכדור הארץ, ובכך לא רק למנוע את סכנת הגעתה לכאן, אלא גם את יכולתו של סיפור הסרט להתרחש. לפיכך לא הייתה בידי התסריטאים ברירה, כדי שסיפור הסרט יוכל להתקיים, פשוט להתעלם מהשאלה הקטנה הזאת של "איך זה שאף אחד לא ראה אותה קודם?", ולגרום לכך שהספינה הענקית שבאה להשמידנו תתגלה לפתע פתאום, כשהיא כבר מספיק קרובה אלינו כך שלא ניתן להשמידה ואי אפשר יהיה לעצור את סיפור הסרט מלהתרחש. בדיעבד התברר, כמובן, שהחלטתם של התסריטאים הייתה נכונה, ואף אחד ממאות מיליוני הצופים בסרט לא ממש התרעם בגין הפירכה הלוגית הקטנה הזאת.

הפחד מפלישת חוצנים היא החצנה של הפחדים שלנו

ובכל זאת יש כנראה להימנעות הזאת גם משמעות. שהרי הופתעתם בסרטי מדע בדיוני של חוצנים שונים ומשונים הפולשים להחריב את כדור הארץ, לחסל את הציביליזציה האנושית ולהשמיד את האנושות – ומאחר שבינתיים לא התרחש כדבר הזה – אינה יכולה להיות אלא החצנה של חרדות ופחדים שיש ליוצרי הסרטים הללו, או למעמדות החברתיים שהם נמנים עליהם, מפני אובדן המעמד, ההגמוניה, או השליטה שלהם בחברה ובעולם.

לכן, בהיבט הזה, לעובדה שהסכנה המאיימת בפתיחת הסרט הזה על האנושות, קרי על ארה"ב, היא בעת ועונה אחת גם עצומה, קרובה ומיידית וגם בלתי-צפויה, בלתי-נראית ומפתיעה לגמרי, יש משמעות. והרי ברור, למרות מה שנאמר, שהאיום לא באמת "בא מהירח", אלא רק חולף על פני הירח בדרכו אלינו. לפיכך פירושו של "זה בא מהירח" הוא שהאיום הזה בא עלינו לפתע, כאילו משום מקום. כלומר, שהוא היה כאן כל הזמן, אבל רק עכשיו פתאום נתגלה לנו, לטכנאים החיישנים שלנו, שהוא איום עצום על עצם קיומנו.

אבל "עצם קיומנו" של מי? מי הם ה"אנחנו" המאוימים בסרט הזה? על איזו סכנה מדובר ולמי? התשובה, כמובן, עוד לא ברורה, ומן הסתם תתבהר לנו בהמשך הסרט. אבל רק לצורכי הדגמה אומר כאן שסרטן הפושה בגופנו, בטרם גילינו את קיומו, הוא בדיוק סכנה מן הסוג הזה – עצומה, קרובה, מיידית, בלתי נראית, מפתיעה, ובאה לכאורה משום מקום.

משפחה נשיאותית לבנה ומתקתקה, עם פגם אחד קטן

עכשיו הסרט עובר לחדר השינה של נשיא ארה"ב תומס ג'יי וויטמור, המעיין במסמכים במיטתו. הטלפון מצלצל. זה לא מזכיר המדינה. זו אשתו מרילין, הנמצאת בלוס-אנג'לס. במקומה ישנה לצדו בתם בת השש פטרישיה. הנשיא שואל את אשתו "את חוזרת מיד אחרי הארוחה הרשמית?", והאישה משיבה "כן, כן, כן". ואז הנשיא מוסר את השפופרת

לבתם, קם מהמיטה, מדליק טלוויזיה, ומהדיון שם באיכות נשיאותו אנחנו למדים שהנשיא וויטמור שירת בעבר כטייס קרב במלחמת המפרץ הראשונה.

המשפחה הנשיאותית היא לבנה, ויותר מלבנה (Whitmore), כמו כל הנשיאים עד אז, משהו בסגנון הקלינטונים במציאות של 1996, אך צעירים יותר, נאים, חביבים ומתקתקים כדי קיטש. אלא שבאופן בו המשפחה הנשיאותית מוצגת כאן, יש בה פגם. אשת הנשיא אינה במקומה, במקום לתפקד כאם וכרעיה בבית, במיטה, היא מסתובבת באמצע הלילה לבדה בקצה השני של הממלכה. כלומר, היא גם אימא וגם רעיה לא טובה. ובנוסף לכך היא גם ממרה את פי נשיא ארה"ב, מנהיג העולם, ולא חוזרת מיד הביתה כשהוא מבקש.

איום על החירות, על אמריקה

במקום עם אשתו סועד הנשיא את ארוחת הבוקר עם יועצת התקשורת קונסטאנס (קוני) ספאנו. ואז הוא מקבל את ההודעה על ספינת החלל המאיימת המתקרבת.

מכאן אנו עוברים לשני מעברי הבזקי פיצוץ בוהקים, שבשניהם מופיעות תמונות של פסל החירות – בראשונה אנו רואים את ראשה של מיס ליברטי ובשנייה את הכתובת "4 ביולי 1776", יום הכרזת העצמאות האמריקנית, שנחקק בחיקה לפני 220 שנים פחות 3 ימים.

המות היהודי

מתחת לקו הרקיע של ניו-יורק, שבו בולטים בנוכחותם מגדלי התאומים, שבעוד חמש שנים ירוסקו וייעלמו מן הנוף, כמה זקנים משחקים שחמט בפארק, וביניהם גם דייויד לנינסון ואביו ג'וליוס לנינסון. האב מעשן סיגר ומדבר במבטא יידישאי בולט. הבן מדבר נגד עישון ובעד מיחזור. האב מזכיר לבן שחלפו כבר "ארבע שנים ועדיין לא חתמת על הסכם הגירושין". הבן אומר שחלפו רק שלוש שנים. אבל הנה חוזר גם כאן במשפחה הזאת פגם האישה החסרה. הכלה נפרדה מן הבן והוא עדיין מתקשה לקבל זאת.

שלושה סימנים או סממנים אמורים להורות לנו שמדובר במשפחה יהודית – השמות, גם הפרטיים וגם שם המשפחה, המבטא היידישאי של האב, וכמובן העובדה שהם משחקים במשחק של חשיבה, של מוח, ולא משחק של כוח או מזל. יהודים, אתם יודעים.

ואכן, שני היהודים הללו מוצגים בסרט באופן סטריאוטיפי גזעני, לפחות משני היבטים. ראשית – מבטאו היידישאי הכבד של האב. וכי למה יהודי בן 70, נניח, ידבר במבטא יידישאי כאילו היגר זה עתה מפולניה של המאה ה-19? האם גם בוב דילן, כשהגיע לגיל 70, התחיל לדבר במבטא יידישאי? ושנית, כמובן, זה שהשניים, האב והבן, משחקים

שחמט. והרי היהודים, ומי כמונו הישראלים יודעים, לא כולם חכמים, קוראי ספרים ושחקני שחמט. יש גם יהודים טיפשים, בורים, ואפילו כאלו שמשחקים שש-בש או כדורגל, שלא נדע. ולהגיד שהיהודים חכמים ונבונים זו לא "הכללה טובה", להבדיל מ"הכללה רעה", האומרת שהיהודים גנבים ושקרנים. כל הכללה, על כל קבוצה אנושית, היא לא טובה ולא נכונה, בין אם היא מייחסת להם תכונות חיוביות או שליליות, מם שגם שלרוב ההכללות הללו הולכות ביחד, לאמור "היהודים הם חכמים, אבל מה זה רמאים".

הבן מנצח את האב בשחמט, מה שאומר לכאורה שהוא ממש חכם, ורוכב על אופניו בחזרה לעבודתו, הקשורה כנראה לתקשורת לוויינית. מתברר שגם שם יש הפרעות, שאינן ניתנות לתיקון, בקליטת שידורי הטלוויזיה, ודייויד שבודק אותן, אומר ש"זה לא יכול להיות".

תפקידו של דייויד בעלילת הסרט המתרגשת ברורה אפוא, הן מתוקף היותו יהודי, כלומר בעל מוח חריף כזחוק תימני, והן מהעובדה שהוא מומחה לתקשורת בין לוויינים, כלומר בין חלליות קטנות – הוא זה שהולך להיות "המוח" של החבורה שיוביל נשיא ארה"ב, שתנהיג את המערכה נגד החוצנים הפולשים ותציל את אמריקה, כלומר את העולם.

כל הגברים פגומים בגבריותם ואבהותם

עכשיו עובר הסרט לתאר לנו עוד משפחה, השלישית במספר, במשפחות גיבורות הסרט, שאמורות לייצג, כך מתחיל להתברר לנו, מעין מיקרוקוסמוס של החברה האמריקנית – אחת לבנה, השני יהודית, והשלישית היא מין משפחה כל-מיעוטית רב-תרבותית היספאנית אסיאתית שכזו, משפחת קאס, המתגוררת בקרוואן בעמק מדברי בקליפורניה.

אבי המשפחה ראסל הוא טייס ריסוס (והנה מתחילה להתגבש לה הטייסת שתציל את העולם) שיכור כרוני, שבקושי מצליח לפרנס את שלושת ילדיו הקטנים, ואימא כמובן אֵין.

וגם במשפחה השלישית ישנם אותם שני פגמים השזורים זה בזה ועוברים כחוט השני בשלוש המשפחות גיבורות הסרט שהכרנו עד כה. ראשית, גם במשפחה הזאת, כבמשפחת הנשיא ובמשפחה היהודית, אין אישה, אין אימא, אינה קיימת או אינה נוכחת. שנית, כל הגברים-האבות פגומים בתיפקודם הגברי-האבהי. הנשיא אינו שולט באשתו, ועכשיו גם עומד לאבד את שליטתו בעולם. היהודי דייויד איבד את אשתו ולא מצליח להתאושש מזה. טייס הריסוס ראסל גם איבד בדרך כלשהי את אשתו, גם אינו מצליח לפרנס את משפחתו, וגם נכשל כליל בתפקידו כאבי המשפחה ובנו הבכור מיגל עושה זאת במקומו. ולא רק זאת, אלא בנו בכורו כלל אינו קורא לו "אבא", אלא "ראסל", וגם מכנה אותו "מטומטם".

כל הגברים בסרט, האמורים להיות ראשי המשפחות, והאומה, פגומים בגבריותם-אבהותם.

חללית האם משריצה ולדות

ובינתיים, מספר התסריט, "מתגלגלת מעלינו תחתיתה העצומה של ספינת החלל הענקית, חוסמת את שדה הראייה שלנו. קול חריקה רועם. לפתע התחתית מתחילה להתחלק. עשרות חלקים גדולים מתחילים להינתק, מחלצים עצמם, מתפתלים אל מחוץ לשיפולי ספינת החלל הגדולה. החלקים הנפרדים עצמם עצומים. הם מתפתלים לאיטם במסלול התנגשות אל הכוכב הכחול שלמטה... כדור הארץ".

בסרט עצמו זה נראה קצת פחות ציורי ודרמטי, אבל אין ספק שזהו תיאור של לידה, או ליתר דיוק - של השרצה, שכן זוהי לידה של עשרות צאצאים, המכוונת כמובן לכלותנו.

אין לעולם קיום ותקומה, מלבד ארצות-הברית של אמריקה

שוב מופיעים בסרט שני הבזקים פיצוץ בוהקים, וביניהם תמונות של אנדרטת וושינגטון ושל הבית הלבן, שם נערכת ישיבת חירום, בהשתתפות הנשיא וויטמור, הגנרל גריי, ומזכיר ההגנה אלברט נימזיקי. גם אליהם הגיעה הידיעה, שאנחנו כבר ראינו, על כך שהחללית העצומה שיגרה מתוך עצמה כמה עשרות חלליות משנה ענקיות, כל אחת בקוטר של 25 קילומטר, והן עומדות להיכנס בתוך חצי שעה לאטמוספירה.

לכאורה, משמשים בסרט מעברי ההבזקים הבוהקים הכמו-פיצוציים כמעברי עריכה יוצרי מתח. אבל ההקשר שבו הם מופיעים הוא תמיד כמעברי עריכה בין האיום מן החלל החיצון לבין המתרחש על כדור הארץ, בין הסכנה המתרגשת עלינו לבינינו, תושבי כדור הארץ, העומדים להיות קורבנותיה. אלא שמבט מעמיק יותר מגלה שכל מעברי ההבזק העריכתיים הללו מתקיימים בפועל בין הפולשים החוצנים המאיימים לבין סמלי השלטון והעוצמה של הציביליזציה האמריקנית, והאמריקנית בלבד – אנדרטת וושינגטון, פסל החירות, איוו-ג'ימה, פסל לינקולן והבית הלבן, ולא לשום סמל עולמי, שאינו אמריקני, כגון ביג בן, החומה הסינית, הטאג'-מאהל, הפירמידות, אקרופוליס או מגדל אייפל.

האיום, אומרים לנו כאילו, הוא על כדור הארץ כולו, על הציביליזציה האנושית כולה, אבל בפועל מראים לנו מהו האיום הממשי והסכנה האמיתית – פגיעה בעוצמתה ובעליונותה של ארצות-הברית. שהרי, ואת זה כבר למדנו חזור ולמוד, ארה"ב היא העולם ואין בלתי.

אז עובר הסרט, פעם ראשונה, אל העולם, זה שאיננו ארה"ב, אל המדבר העירקי, שם בתוך ענני אש ועשן מופיעה בשמיים אחת מחלליות הבת ששולחו מחללית האם הפולשת, מעל לקבוצת אנשים השועטת בפליאה ובבהלה מתוך אוהלים ובין מדורות עצים. כלומר – העולם, על פי תחביר העריכה הלא-מקרי של "היום השלישי", מורכב מארה"ב הגדולה, החזקה, התרבותית, הטכנולוגית, המתוחכמת ומקומץ שבטים נודדים "אינדיאנים" לא מפותחים החיים במדבריות. זוהי תצוגת השקר שיוצרי הסרט מבקשים שוב להעביר, גם באמצעות המעבר הזה מהציביליזציה האמריקנית למדבר העירקי – העולם הוא אמריקה.

ואכן, מיד אחרי הבזק נוסף, חוזר הסרט לשלוחה של אמריקה בעולם, ממש ליד אותן מדבר עירקי – לצוללת אטומית אמריקנית המשייטת במימי המפרץ הפרסי, ואז שוב עובר הסרט לחלק אחר של העולם – לרוסיה, המוצג כמדינה פרימיטיבית, חסרת שלטון וסדר, המקבלת בפאניקה נוראית את הופעת אחת מחלליות הבת מעל מוסקבה.

עכשיו הכול ברור ונחרץ - אין לעולם קיום ותקומה, מלבד ארצות-הברית של אמריקה.

הנה זה מתחיל

מטוס ביון מגלה ומדווח היישר לבית הלבן על התקרבות עצם גדול ובלתי מזוהה, ואז מתרסק לתוך כדור אש ענק. התמונה מתחילה להתבהר – חלק מהחלליות שנפרדו מחללית האם עושות את דרכן לעבר עריה הגדולות והחשובות של ארצות-הברית. יועצי הנשיא קוראים לו להתפנות ולנהל את המערכה מתוך בונקר פיקוד באיזה הר מרוחק, אבל הנשיא מחליט, בינתיים, כדי לא לגרום לפאניקה, להישאר בבית הלבן ולהמתין להתפתחויות.

במשרדו מצליח בינתיים דייויד לפענח את התשדורות שמפריעות לשידורים. "הם יעלמו בעוד שבע שעות", הוא אומר לבוס שלו, אבל הבוס שלו לא מקשיב, ושואל אותו, "לא ראתי?". דייויד מרים את ראשו ומביט עכשיו, ביחד עם כולם, בטלוויזיה ורואה שם את יועצת התקשורת מבקשת מהאזרחים שלא להיכנס לפאניקה.

בדיינר של שדה תעופה קטן יושב ראסל השיכור, המדוכא והרועד. אחד היושבים שם מקניט אותו. "לפני הרבה שנים הבחור שלנו פה נחטף על ידי חוצנים. הם עשו עליו מיני ניסויים וכאלה, ספר להם, ראס". אבל לראסל אין מצב רוח לזה הבוקר. הוא שותק והאישי ממשיך ושואל "היי ראס, כשהם לקחו אותך למעלה לספינת החלל שלהם, הם עשו לך כל מיני דברים מיניים?". כולם גועים בצחוק וראסל קם מכסאו, מתנווד, כדי לצאת משם. אבל אז לפתע מתחילים השולחנות וכל מה שעליהם לרטוט ולרעוד וצל גדול מכסה את הכול. הצוחקים משתתקים באחת, כולם מביטים בשמיים מבוהלים, ואילו ראסל מביט בשמיים, כאילו הוא ידע שכל זה עומד לקרות, כאומר "אמרתי לכם".

הצל עובר עכשיו מעל המדבר הקליפורני, נע לעבר לוס-אנג'לס, שם אנחנו פוגשים את המשפחה הרביעית שבסרט, המשפחה האפרו-אמריקנית. ההורים, הגבר והאישה, ישנים. הילד יוצא החוצה, רואה את החללית המאיימת, וקורא להם לבוא לראות את זה. חפצים בבית נופלים. אבל הגבר והאישה מתייחסים לכל זה בביטול, וממשיכים לישון.

הצל מכסה עכשיו את אנדרטת וושינגטון, מצבת לינקולן, הבית הלבן, האובליסק, את גבעת הקפיטול, וגם את ניו יורק, הכוללת עדיין את מגדלי התאומים. כל האנשים נעצרים ומביטים לשמיים בבהלה. מכוניות מתנגשות. תחושה של כאוס, של סוף העולם. מתחילה פאניקה. אנשים רצים, בורחים לכל הכיוונים. גם דייויד מביט בשמיים בתדהמה. החללית מכסה את כל העיר ניו-יורק. מה שנראה כבסיס או תחתית החללית, מתביית מעל לאמפייר סטייט בילדינג. דייויד מבין שהאותות שהוא קלט קשורים למה שמתרחש בשמים. גם הנשיא ויועציו יוצאים מהבית הלבן ומביטים בשמיים, וגם הם לא יודעים מה לעשות.

הגבר האפרו-אמריקני, קפטן סטיבן הילר, טייס קרב במארינס, קם מהמיטה. לוקח לו זמן להבין מה קורה. אבל לבסוף כשהוא יוצא מהבית, להביא את העיתון, ומביט לשמיים, הוא רואה את החללית הענקית עומדת תלויה ומאיימת מעל העיר. גם זוגתו, האימא, ג'זמין דָּפְרוּ, יוצאת ורואה את זה. השניים בהלם.

במשרדו הנטוש, שכן כולם כבר ברחו, דייויד רץ למחשב שלו, והוא מבין, הוא יהודי, שהאותות שהוא קלט הם בעצם ספירה לאחור של הפולשים לקראת המתקפה המתואמת, בעוד שש שעות בלבד, של כל החלליות יחדיו על הציביליזציה האנושית, על כדור הארץ.

הנשיא נושא נאום ומנסה להרגיע את האומה. עוזר כלשהו מגיש לקוני, יועצת התקשורת, טלפון ואומר לה, "הוא אומר שהוא בעלך". היא עונה. מתברר שזה דייויד. זאת האישה שעזבה אותו. גם היא אפוא פגומה. לא נשואה, גרושה או פרודה שאינה אימא. דייויד מנסה להסביר לה את שגילה שבעוד שש שעות הפולשים יתקפו. אבל קוני חושבת שהוא עושה את כל זה כדי שהיא תחזור אליו, והיא מנתקת את הטלפון. דייויד נאחז ייאוש.

ניסיונותיו של הנשיא להרגיע את הציבור עולים בתוהו וכולם בורחים על נפשם. סטיב לובש את מדיו, ממחר לחזור לבסיסו באַל טורו. ג'זמין רצה אחריו. הם מתנשקים ונפרדים. דייויד מתדפק על דלת בית אביו. מבקש ממנו שיסיע אותו, כי הוא עצמו אין לו רישיון נהיגה, כנראה מסיבות אידיאולוגיות-אקולוגיות, אל הבית הלבן, כדי להציל את העולם.

הנשיא מדבר עם אשתו בלוס-אנג'לס, מבקש ממנה לצאת מהעיר. היא אומרת שקודם היא תסיים להתראיין. היא שוב לא שומעת בקולו. הוא אומר לה שמסוק ייקח אותה משם.

החוצנים הווייטנאמים חוזרים

ילדיו של ראסל רואים בטלוויזיה כתבה על כך שהוא נעצר. הוא פונה שם למצלמה ואומר "אנחנו חייבים לעצור אותם. אני נחטפתי על ידי חוצנים לפני עשר שנים. הם עשו כל מיני

ניסויים עלי. הם חקרו אותנו, למדו את החולשות שלנו. אנחנו חייבים לעצור אותם. הם הולכים להרוג את כולנו". ואז שומעים את הכתב אומר ש"חלק מהאנשים מייחסים את האירוע להלם קרב בו לקה לאחר אירוע טראומטי בעת שירותו כטייס בווייטנאם". אבל "החברים" שלו מהדיינר, שראינו כבר קודם, ממשיכים ואומרים, כאילו צוחקים עליו, כמו שאמרו כבר בפניו, ש"כשהם לקחו אותו לחללית, החוצנים התעללו בו מינית".

והנה מתברר שראסל הוא לא סתם משוגע שמקשקש על חוצנים שחטפו אותו. הוא שירת כטייס במלחמת ווייטנאם, שבה כזכור ארה"ב הובסה, וחזר משם עם הלם קרב. והעובדה ש"חבריו", כלומר מי שכתבו את התסריט, חוזרים בסרט פעמיים על כך ש"החוצנים התעללו בו מינית", מורה על כך שלפחות לדעתם ולתחושתם של יוצרי הסרט הלוחמים האמריקנים במלחמה ווייטנאם, שראסל משמש בסרט כנציגם, והאומה האמריקנית בכללה חוו את התבוסה במלחמה כהשפלה מינית קשה של הגבריות האמריקנית. והנה עכשיו, כפי שאומר ראסל בסרט, פלישת החוצנים המתרחשת עכשיו, היא בעצם הזדמנות פז, לראסל אישית ולגבריות האמריקנית הפגועה שהוא מייצג, להחזיר לעצמם את כבודם האבוד, לשקם את גבריותם שהושפלה ולחזור להיות הגברים של פעם, מלכי העולם.

ובמאמר מוסגר נוסף כאן שהמילה חוצן, שהיא התרגום העברי התקני כנראה של המילה האנגלית Alien, אומנם נתפסת היום כמתארת יצורים - ידידותיים כמו אי.טי או פולשים משמידנים כמו כאן, אבל בכל מקרה בינתיים מדומיינים - מהחלל החיצון. אבל פירושה המקורי של המילה Alien הוא "זר, נוכרי, איש או אישה ממשפחה, גזע או לאום וגם מעולם אחר, תושב מדינה שהוא נתין או אזרח של מדינה אחרת. אזרח יליד מדינה אחרת". ומבחינה זו, בוודאי בתפיסת העולם האמריקנית, הרואים בעצמם את מרכז העולם, אין הבדל בין החוצנים התוקפים אותם עכשיו בדמיונם לבין הווייטנאמים שתקפו אותם לכאורה במציאות. שכן כל החוצנים, מלוכסני-עיניים מאסיה או מרובי-גפיים מהמאדים, הם כולם אותו דבר, וכל רצונם הוא להשמיד ולהרוס את העולם, כלומר את אמריקה.

ואם עוד לא הבנו שהסרט עוסק במשבר הגבריות האמריקנית, הרי שלמראה ומשמע אביהם בטלוויזיה, נותן מיגל, בנו הבכור, לאחיו ואחותו פקודה, "תארזו, אנחנו עוזבים". הם מתארגנים, אבל לפני שהם עוזבים, מופיע האב, ראסל, ששחרר ממאסרו. מיגל אומר לו שהם עוזבים, בלעדיו. אבל ראסל אומר "ממש לא. אני עדיין אבא שלך", ועל כך עונה מיגל "לא. אתה לא. אתה רק האדם שהתחתן עם אימא שלי. אתה כלום בשבילי".

ולמה "אשתו של" היא דווקא חשפנית?

סטיב מגיע לבסיס. מסתודד עם חברו הטוב. בתא האישי שלו מחכה לו מכתב מנאס"א. הוא לא התקבל לתוכנית טייסי החלל. אבל בתוך כך חברו מגלה שיש לסטיב בכיס קופסה עם טבעת, כי הוא עומד להציע נישואין לג'זמין. החבר אומר "אתה יודע שאני ממש מחבב את ג'זמין, אבל אתה בחיים לא תטיס חללית אם אתה תתחתן עם חשפנית". ואז עוברים אכן

לראות את ג'זמין בעבודתה כבר חשפנות, רוקדת עם העמוד, כמאמר האמריקנים. היא מסיימת את עבודתה, היא לוקחת את בנה דילן, שהביאה איתה לעבודה, כחשפנית, ואת כלבם בוקר, ונוסעת איתם לאל טורו, לבסיסו של סטיב, הטייס שלה.

מוזר, כי מה היה כל כך דחוף לג'זמין, כלומר לתסריטאים, לשלוח אותה ביום שכזה - כשחללית עצומה מאיימת על העיר, וכשהיא בכלל מתכוונת לברוח עם ילדה וכלבה אל בן-זוגה בבסיסו - לדפוק את קטע החשפנות שלה על העמוד במועדון בו היא עובדת? האם זה כדי להראות שהיא אישה חרוצה המסורה לעבודתה? האם זה כדי שתוכל להרוויח את ה-60 דולר, או כמה שמשלמים, כדי להביא, כאימא טובה, פת לחם לבנה ולכלבה? למה היה כל כך חשוב לתסריטאים לא רק להגיד שהיא חשפנית, אלא גם להראות שהיא חשפנית?

ולמה בכלל הם עשו אותה, את "אשתו של" סטיב הטייס, חשפנית במקצועה? לא יכלו לעשות אותה פקידה, ברמנית, עורכת-דין, זמרת, סוכנת נדל"ן, אחות, רופאה, מורה, גננת, מהנדסת, שחקנית, עיתונאית? הרי גם לפני 35 שנה אישה אמריקנית יכולה הייתה לעסוק בהמוני עבודות. אז למה מכל המקצועות האפשריים, בחרו התסריטאים דווקא בחשפנות? מה זה נתן להם? מה זה נותן או מוסיף לסרט? האם העובדה הזאת משפיעה באופן כלשהו על העלילה? לא. האם בגלל זה סטיב מתקבל או לא מתקבל לנאס"א, והאם זה בכלל משנה משהו במשהו? לא ולא. האם יש כאן אמירה מוסרית? גם כן לא. אז למה בעצם?

בינתיים, בעוד אנחנו מתלבטים בשאלה, מגיע כיוון לתשובה ממקום אחר. דייוויד ואביו ג'וליוס עושים את דרכם לווינגטון, פורצים מחסומים ונכנסים לעיר. הם מגיעים לגדר המקיפה את הבית הלבן ומשם דייוויד מצלצל לפרודתו קוני, יועצת התקשורת של הנשיא, ומסביר לה את גילויו. הפעם היא מאמינה לו ומכניסה את דייוויד ואביו לבית הלבן, כדי שידבר עם הנשיא, שמתברר שהם מכירים עוד מהקולג', או משהו כזה. דייוויד מסביר לנשיא את מה שגילה, ש"הם משתמשים בלוויינים שלנו נגדנו", ומראה לו במחשב את האות שלהם, שלפיו בעוד 28 דקות, כן, כן, בעוד 28 דקות הם יתקפו.

גם קוני, נחזור לשאלת תפקידי הנשים בסרט, היא לא באמת בתפקיד יועצת התקשורת של הנשיא. אגב, זה התפקיד הבכיר ביותר של אישה בצוות של הנשיא. חוץ ממנה אין שם אף אישה. אבל עכשיו מתברר שגם היא, כמו "אשת הנשיא" וכמו ג'זמין "אשתו (לעתיד) של" סטיב הטייס, גם יועצת התקשורת כביכול של הנשיא, היא בעצם "אשתו" (רשמית היא עדיין אשתו) של" היהודי החכם שיציל את הנשיא ואת אמריקה ואת העולם. כלומר, כל הנשים בסרט הזה אין לה שום תפקיד של ממש, אלא להיות "אשתו של" אחד הגיבורים. זה אומנם לא עונה לנו על השאלה "למה ג'זמין היא דווקא חשפנית", אבל זה נותן כיוון.

אנחנו באים אליהם בשלום, והם עונים לנו ברצח

בתוך כך ארצות-הברית שולחת מסוק עם יכולות איתות ויזואלית - שמא החוצנים אין להם אוזניים או שום שפה, לא מדוברת ולא כתובה, ואנגלית הם לא יודעים כי אין אצלם לימודי ליבה - לאותת (איך בדיוק?) להם שפני אמריקה לשלום, למשא ומתן, משהו כזה. המסוק ממריא. כל כלי התקשורת וכמובן בבית הלבן עוקבים אחרי טיסתו אל החללית המאיימת. המסוק מתקרב לחללית. מתחיל להפעיל את האורות. בחדר המצב כולם מביטים בתמונות בשידור חי. החללית מגיבה. פותחת סדק, ומתוכו משוגר טיל שמרסק ושורף את המסוק. אנחנו באים אליהם בשלום, והם עונים לנו ברצח.

הואגינות ממאדים מרסקות לנו את הפאלוסים הקדושים

כל צוות הבית הלבן מתפנה בבהילות למסוקים או למטוס הנשיאותי. במחשב של דייויד רואים שהתקיפה תבצע בעוד 9 דקות. בלוס אנג'לס קוראים לכל התושבים להתפנות. יש גם אנשים העומדים על גגות גורדי השחקים שמחים וצוהלים לקראת האורחים לכאורה. אשת הנשיא מפונה במסוק.

והנה עכשיו, בדיוק כפי שדייויד חזה, זה מגיע. מרכזי תחיתן של כל החלליות, המעוצבות כגוללות ענק כדוריות, מיוצבים מעל לגורדי שחקים פאליים למיניהם, כמו האמפיר סטייט בילדינג בניו-יורק, נפתחים, נפערים לאיטם לכדי חור שחור עגול, כמו ואגינות הנפתחות מתוך תשוקה לכאורה לקראת משגל, לקבל לתוכן את הפאלוסים הענקיים הזקורים מולן. כל האנשים בניו-יורק, בלוס-אנג'לס, בכל מקום, אבל רק באמריקה, מביטים מעלה לראות מה יקרה. יש מוסיקה של ציפיה, המחזקת את תחושות המביטים מעלה והמביטים בסרט. המוסיקה מתגברת, מוסיקה מקהלתית, כנסייתית. המחשב של דייויד מורה שהגיעה שעת האפס. ועכשיו זה אכן קורה. אבל קורה ההיפך מן המצופה. החורים שנפערו במרכז תחתיות החלליות צוברים אנרגיה ואז משלחים מתוכם קרן אש ענקית שורקנית שמפוצצת ברעמי ענק את כל גורדי השחקים הפאליים, והאש וההרס מתפשטים משם לכל הכיוונים ומכלים את כל העומד בדרכם. כל ניו-יורק נהרסת ונחרבת. כך גם וושינגטון, אבל מטוס הנשיא הרועד מצליח בכל זאת להמריא בשנייה האחרונה לפני שהאש והרס מכלים ומרסקים גם אותו, והורגים לנו, חלילה, את הנשיא, ואז הלך עלינו.

